Op de bres voor het natuurschoon van Twente.

met foto van den schrijver.

Als we de schade eens overzien welke door de oorlog direct of indirect, aan het natuurschoon in Twente is aangericht, dan komen we tot de conclusie dat dit over het geheel genomen nogal meevalt.

Natuurlijk is er in de buurt van de grote steden van ons gewest wel veel gekapt en zijn daardoor aardige landschappen bedorven. Ook zijn er hier en daar mooie wallen met hakhout verdwenen. De buurtschap Driene heeft zeker in dat opzicht wel het meest geleden, waarbij tevens komt, dat grote complexen natuurschoon door de uitbreiding van het vliegveld Twente, door de Duitschers zijn vernield. In 't bijzonder kan dit gezegd worden van de Lonnekerberg en het landgoed Hof Espelo.

In de Lutte is de schade nogal gering, al moeten we constateren dat het mooie dalletje Het Riet genaamd, op de Austiberg v e r l o r e n i s g e g a a n. Dit is te meer te betreuren daar ik dezer dagen vernam, dat een dergelijke plek bij Mook, De Plasmolen, ook v e r n i e l d is. Dit toch waren de weinige vindplaatsen van het *Alnetum glutinosae cardaminetosum* of de Subassociatie van het Bronnetjesbos.

Het waren de groeiplaatsen van *Cardamine amara* (Bittere Veldkers), *Chrysosplenium oppositifolium* en *alternifolium*, resp. Paarbladig en Wisselbladig Goudveil; en nog van vele andere bijzondere planten. Daar het hier op de Austiberg geen directe oorlogshandelingen betreft, welke oorzaak van het verdwijnen van dit mooie plekje zijn, maar ontginning door de boeren, vraag ik me af hoe dat zonder meer mogelijk is, daar genoemd dalletje toch opgenomen is op de lijst voor 't Nationale Plan. In ieder geval moet over zoiets toch gesproken worden alvorens men een dergelijke schanddaad kan verrichten. Gelukkig is de groeiplaats van de beide Geelsterren *(Gagea lutea* en *Gagea spathacea)*, voor zoover ik kon nagaan behouden gebleven.

Ons enigst natuurmonument, Het Molenven, eigendom van Natura Docet te Denekamp heeft nogal wat van brand geleden in de dennenaanplant. Een aardig verschijnsel van dit ongeluk was de ontzaggelijke uitbreiding van het Wilgenroosje *(Epilobium angustifolium)* en Boskruiskruid *(Senecio silvaticus)*, welk pioniergezelschap het volgende jaar reeds verdrongen werd door honderden zaailingen van de Berk, zodat we ter plaatse waarschijnlijk een volkomen natuurlijk berkenbos krijgen, waardoor het natuurmonument zeker in waarde zal stijgen. Als alle schade zich op die wijze kon herstellen, had ik er tenminste nog vrede mee. Er zullen zeker nog meer gegevens te verkrijgen zijn, maar gebrek aan een fiets, noopte mij af te zien van verder onderzoek. De bedoeling van dit stukje is echter niet, alles op te noemen wat verloren ging, maar ik wil ook trachten de aandacht te vestigen op

datgene wat ons overgebleven is en dat is gelukkig nog heel wat, al zullen we ons uiterste best moeten doen, dit te behouden.

En dan denk ik in de eerste plaats aan het gevaar dat er bestaat voor het mooie terreintje aan het kanaal Almelo—Nordhorn, de z.g. „Loomanskamp". Dit is immers de groeiplaats van een aantal zeldzaamheden voor ons gewest, maar ook voor ons geheele land. We hebben hier te maken met een associatie verwant aan het vochtig (Andoornrijk) Eiken-Haagbeuken-bosch of wel het *Querceto-Carpinetum stachyetosum*, gezien de planten welke er voorkomen en waarvan ik er hier eenige noem: Bosandoorn *(Stachys silvatica)*, Boswalstro *(Galium silvaticum)*, Keverorchis *(Listera ovata)*, Eenbes *(Paris quadrifolia)*, Heelkruid *(Sanicula europaea)*, Slanke Sleutelbloem *(Primula elatior)*, Boswederik *(Lysimachia nemorum)* en vele andere tot dit gezelschap behorende.

Eenbes.

Het ligt in de bedoeling van een aantal leden van de afd. Hengelo om in het komende seizoen een nader onderzoek in te stellen naar de vegetatie van dit bosterrein, hetwelk aan weerszijden van genoemd kanaal ligt ten Noorden van het dorp Weerselo.

Ook dit bosje komt voor op de lijst van het Nat. Plan, maar het gevaar is niet uitgesloten, dat ook dit mooie plekje, met een schat van bosplanten, vandaag of morgen onder de bijl komt.

Reeds heeft men er enige bomen geveld, hoewel dit meest grove dennen waren die er toch niet thuis hoorden, maar ook het hakhout langs de kanaaldijk heeft het al eens moeten ontgelden; daar de daar groeiende hazelaars een goede beschutting geven aan het er onder groeiende Heelkruid en de Eenbes is dit niet zonder gevaar voor deze planten.

Het is van het grootste belang dat deze stukjes natuur behouden blijven, en het is dan ook de bedoeling van mijn schrijverij er nogmaals de aandacht op te vestigen hoe groot het gevaar is, dat er dreigt voor zulke kleine stukjes, die echter door hun bijzondere waarde aan planten en dieren behouden dienen te worden. Het is mijn wens, dat dit stukje onder de aandacht komt van hen, die het goed menen met ons natuurschoon, zodat we gezamenlijk datgene kunnen doen wat een enkeling niet bij machte is.

Hengelo (O), 28 December 1945.

G. H. J. BRILLEMAN.